

Tilsynsrapport for Frederikshavn Friskole 2022-2023

Som tilsynsførende på Frederikshavn Friskole er det min opgave at føre tilsyn med

- Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk.
- At skolens samlede undervisningstilbud, ud fra en helhedsvurdering, står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- At vurdere, om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og bidrager til deres demokratiske dannelse.
- At undervisningssproget er dansk.
- Skolens donationer.
- Kønslig ligestilling
- Skolens praksis vedr. underretninger

(Bekendtgørelse om valg af tilsynsførende ved friskoler og private grundskoler)

Udgangspunktet for vurderingen er standpunktet for eleverne som helhed, samt undervisningen generelt, og ikke den enkelte elevs standpunkt.

Besøg

Jeg har i skoleåret 22/23 fulgt undervisningen d. 15. 2. 2023 og d. 24.3. 2023. Jeg har fået de oplysninger fra både skolens hjemmeside og samtaler med skolens nuværende administrative og pædagogiske ledelsesteam og lærere, der kunne være relevante for mig for at udføre mit tilsyn. I dette skoleår har jeg været på besøg i dramaugen og fulgt undervisningen i forskellige fag i overvejende i den humanistiske og praktisk-musiske fagrække i flere klasser.

Jeg har under mine besøg fået et godt indblik i skolens traditioner og i hvordan skolens værdigrundlag folder sig ud i de pædagogiske overvejelser, der ligger til grund for planlægningen, gruppesammensætningerne og selve undervisningen i hverdagen og i den alternative undervisning. I februar, hvor skolen havde dramuge, fortalte lærerne om den tilbagevendende emneuge før jul med temaet Harry Potter, hvor flere fag blev tilgodeset. Også i år var der i forbindelse med de enkelte aktiviteter lavet fyldestgørende fagbeskrivelser og mål, som henviste til fælles mål i de enkelte fag. Her blev fagene fra alle tre fagrækker bragt i spil, men med skolens adelsmærke, nemlig vinklet med legende undersøgende tilgang til det faglige.

Læringsmålene i forbindelse med dramaugen var følgende:

- Jeg øver mig i at turde stå frem overfor andre.
- Jeg kan deltage opmærksomt i forskellige musik- og dramaøvelser.
- Jeg kan forstå jeg er den af et fællesskab.

- Jeg har viden om forskellige kommunikationsformer.
- Jeg kan udtrykke mig kreativt og eksperimenterende.

Selve strukturen i løbet af ugen var et dramahold med elever fra 3.-7., som selv havde ønsket at være med til at lave et stykke efter improvisationsteatrets principper. Lærerne havde sat en ramme og lavet en kort beskrivelse af handlingen, så opgaven for eleverne var selv at folde handlingen ud og lave deres egne mundrette replikker. Titlen på stykket var "Alt han ville var at danse" og handlede om en dreng, som var usikker og gjorde sig en del tanker om den kommende skolefest, hvor der skulle danses. Om natten rejser han i drømme ved hjælp af en tidsmaskine tilbage i tiden og ser hvordan både musik og dansetrin har udviklet sig. Næste morgen, da han vågner, har han fået mod og ideer til, hvordan man kan danse til en skolefest. Danseoptrinet til perioden fra stenalderen, 50-erne til 2010'erne var lavet i tæt samarbejde med en dansegruppe og instruktør. Man fik et godt indblik i både musikkens og dansenes udviklingshistorie. Jeg overværede en gennemspilning af hele stykket og kunne se eleverne vokse i opgaven og være i en god proces.

0.1. og 2. klasse skulle sammen opføre "Mis med de blå øjne", som læseteater. Under mit besøg skulle fortællingen om Mis med de blå øjne, der er på vandring mod landet med de mange mus, men samtidig møder mange udfordringer på sin vej, læses højt igen. De lyttende elever, som allerede kendte historien og havde fået deres roller, skulle skærpe deres fantasi, så de blev inspireret til at fremstille rekvisitter m.m. senere på dagen. I ugens løb havde der været forskellige workshops, som alle havde fortællingen som omdrejningspunkt. Klasserne havde lavet nogle fantastiske "rivekatte" med blå eller gule øjne af avispapir, som nu hænger på væggen i fællesrummet foran hallen.

Friskolen vægter bevægelse og læring og det praktisk-musiske højt, da det understøtter de boglige fag. For den enkelte elev betyder det en alsidig inspirerende undervisning, hvor man i fællesskab er sammen om et fælles tredje – nemlig det faglige. Det er netop det de forskellige emneuger i den grad også er et udtryk for.

Under begge mine besøg deltog jeg i morgensamling, hvor eleverne under mit første besøg øvede den afsluttende fællessang "Bøllebob" på scenen. Der var stor opmærksomhed fra elevernes side, og for flere stort pludselig at stå på scenen. Anden gang blev den nye allerede godt fyldte postkasse til sangønsker fremhævet inden vi skulle danse forskellige danse, hvor en enkelt var fra dramaugen. Alle eleverne viste stor frimodighed og var ikke bange for at bevæge sig til musikken, samtidigt med at de holdt skarpt øje med de voksnes dansebevægelser.

Fagene:

Dansk

I 1. klasse var jeg med i dansk, hvor dagens program blev gennemgået. Men inden vi nåede dertil skulle jeg lige høre om, hvorfor der stod syltetøjsglas med jord og forskelligt affald. Forsøget tog udgangspunkt i affaldsopsamlingsdagen og førte til forundringsspørgsmål om nedbrydningstiden på alt fra bananer, gulerødder til rugbrød med Nutella. Ormene i glassene havde fået navne som Pjuske, Peanut og Pippi. Der var naturligvis knyttet en fortælling til, hvor for eleverne syntes

ormene skulle have de navne. Uden for havde klassen gravet et stykke træ ned, hvor de havde sat øldåser, stanniol, en slikkepind og en gulerod på. Ved begge typer forsøg skulle eleverne gætte på nedbrydningstiden på de forskellige ting. De var meget optaget af forsøget og holdt virkelig styr på antallet af dage, der var gået og hvordan de forskellige ting så ud i syltetøjsglasset

Selve planen for dansktimen var læsning og andre opgaver fra ugeskemaet, blandt andet ordtræning, sabelkatten eller at skrive en historie med brug af børnestavning. Eleverne kunne selv vælge, hvad de ville gå i gang med, så flere smuttede ind i læsehulen i klassen eller læsehulen på fællesarealet. Det var meget tydeligt for mig, at eleverne var gode til at finde de steder, hvor de havde det rart og dermed motiveret til at fordybe sig i de stillede opgaver.

På baggrund af materialet "Fortællerejsen" af Hans Ole Herbst var 3. klasse i fuldt sving med at tegne kort, som var en del af forberedelsen til selv at skulle skrive en fantasyhistorie. I det udleverede materiale blev genren gennemgået og efterfølgende var der flere opgave stationer, der skulle arbejdes med inden selve fantasyfortællingen skulle skrives færdig. Under mine samtaler med eleverne om deres kort fik jeg deres første tanker om fortællingens hovedpersoner, steder og i stor udstrækning både plot og handling. Det var ret tankevækkende at pigernes fortælling stort set nærmest i detaljen var gennemtænkt, hvorimod drengenes var mere enkel og langt hen af vejen tog udgangspunkt i allerede kendte fortællinger. De færdige fortællinger skal senere udgives som "En fantasy bog – en samling fortællinger", som alle skal læse.

5. klasse var ved at afslutte et forløb om Anne Franks dagbog i en grafisk novelleudgave. Eleverne drøftede gruppevis, hvad de troede skete efter dagbogen, som af gode grunde slutter ret brat. Der kom mange forslag lige fra Annes flugt fra baghuset til at det blev bombet. Klassen læste fælles et efterskrift om Anne Frank og hendes families videre skæbne. De blev opdaget og sendt til forskellige KZ-lejre. Anne Franks far, som overlevede, udgav senere dagbogen. I forbindelse med emnet har eleverne selv skrevet dagbøger i en periode og har i den anledning drøftet hvad en dagbog kan og at mange kan have gavn af at skrive tanker og hændelser ned i "en lukket bog". Undervejs har klassen også fordybet sig i jødernes vilkår under 2. verdenskrig for at styrke forståelse af, i hvilken historisk kontekst Anne Franks dagbog blev til.

"Hvordan ser jeg ud i 2043" var en skriftlig opgave som afslutning på dansktemaet "Tidskapslen" i 6. og 7. klasse. Eleverne skulle skrive et brev til sig selv, hvor nogle af kravene var at de skulle overveje om de var blevet gift, havde fået børn, hvilket job de havde og om de stadig boede i Frederikshavn. De var tydeligvis glade for opgaven og fra lokalet ved siden af kom der en klukkende latter, da et par drenge ved hjælp af en "aldrig-app" kunne konstatere at en ville være skaldet og en anden ville have ansigtet fuld af rynker. Resten af dansktimen var omdrejningspunktet det nye tema "Frihed, krig og besættelse." I den anledning var klassen gået i gang med at læse "Drengen i den sribede pyjamas" inden de senere skal se filmen. Som optakt til læsningen af næste kapitel reflekterede eleverne over begrebet frihed, som gav stof til eftertanke. Der kom mange gode svar, men flere handlede om friheden til at vise hvem man er og hvad man står for. Tanker, som set i et større perspektiv, viser en spirende grundforståelse for, at frihed skal man ikke tage for givet og huske at værne om selv i et demokratisk samfund.

Engelsk

4. klasse læste indledningsvis teksten om Tom og Wendy og skulle skriftlig besvare en lang række forståelse spørgsmål til teksten. Bagefter var der mulighed for at arbejde i arbejdsbogen Break eller fordybe sig i glosetræningsopgaver på Sproglinks.dk. Her skulle eleverne matche ord og billeder i en af opgavetyperne. Jeg bemærkede at de var gode til at støtte hinanden i at løse opgaverne, inden de spurgte efter hjælp.

KIH

”Kunst, Innovation og Håndværk” eller KIH dækker flere af de håndværksmæssige praktisk-musiske fag. Ved at kalde faget KIH åbner det muligheden for at fordybe sig i processen, at eleverne meget tidligere stifter bekendtskab med sløjdlokalet og bliver fortrolig med værktøj som hammer, sav og en skruetvinge. 0. 1. 2. havde fællesemnet biler og havde læst bogen ”Aksel elsker biler”. Jeg overværede hvorledes 0. og 2. klasse arbejdede videre med emnet. I 2. klasse var der først tegnet drømme modelbiler med mange detaljer og under mit besøg var de i gang med at lave en bil i træ med de materialer, som lå i trækassen. Det gav visse udfordringer hos de elever, der var fokuseret på små bitte detaljer. En god øvelse til at få en fornemmelse af, hvad forskellige materialer kan bruges til.

Legoklodser på gulvet i fællesrummet, hvilken mulighed for kreative processer hos 0.kl. Der blev bygget mange forskellige biltyper, hvortil der allerede var knyttet lange fortælling om, hvorfor der var blå blink eller en stige på. Et par enkelte drenge greb chancen og i bedste iværksætter stil havde de samlet næsten alle hjul og dæk, så de kunne lave et lille firma, der ”solgte dæk”. De blev måske en anelse udfordret af kravet om 4 gratis dæk pr. mand, men fik atter fyldt lagret op ved effektiv sortering af de mange legoklodser. Der er meget dannelse i sådan et forløb for eleverne - de øver sig i at mestre forhandlingens kunst, evnen til at dele med hinanden og udvikler deres fantasi. Fantasien er vigtig for at man kan sætte sig ind i, hvordan ens klassekammerater har det i forskellige situationer. Dermed vokser respekten for hinandens forskellighed.

Står skolens samlede undervisningstilbud mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Undervisningens tilrettelæggelse er præget af grundighed og en meningsfuld vekslen i aktiviteter. Arbejdsformerne lægger op til, at eleven lærer at tage ansvar for sig selv såvel som for gruppen. Den enkelte undervisningstime er præget af den enkelte lærers personlighed. Der er alligevel en klar fælles holdning og ensartethed i opbygningen af undervisningen. Dette er med til at give sammenhæng i en travl hverdag. Skolens samlede undervisningstilbud står derfor mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre?

Skolen inddrager eleverne og drøfter jævnligt i de forskellige fag, hvad det vil sige at bo i et samfund med frihed og folkestyre. Eleverne bliver desuden inddraget i evalueringen af timerne, i planlægningen og udførelsen af undervisningen på alle klassetrin. Der foregår en ligeværdig diskussion/samtale eleverne indbyrdes og med læreren om relevante emner af både faglig og social karakter. Eleverne har også indflydelse på aktiviteter uden for den formelle undervisning, som f.eks. i planlægningen og gennemførelsen af anderledes dage. Lærerne er dygtige til at skabe situationer, hvor eleverne udfordres til stillingtagen og diskussioner, uden at der nødvendigvis findes et entydigt svar på spørgsmålet. I alle timer blev jeg modtaget af eleverne med åbenhed og nysgerrighed.

Det psykiske og fysiske undervisningsmiljø.

I klasserne er der et godt læringsmiljø, hvor der også gøres en didaktisk indsats for at gøre klasserummet til et lærerum med faglige plakater, elevproduktioner, og inspirerende billeder, som understøtter læringen i de forskellige fag.

Rollefordelingen mellem lærer og elever er meget tydelig. I alle klasser oplevede jeg ro og koncentration i undervisningen. Eleverne mødes med en positiv forventning fra såvel skolen som den enkelte lærer. Jeg har igen i år bemærket, at lærerne er dygtige til at give hvert barn i klassen den opmærksomhed, barnet har brug for med udgangspunkt i det enkelte barns faglige standpunkt. Der tages i høj grad hånd om de børn, der har brug for ekstra støtte, og samtidig er der udfordringer til de hurtige.

Frederikshavn Friskole signalerer i ord og handling stor vægtning af de praktisk-musiske fag, som har stor betydning for børns almene udvikling. Fagene understøtter indlæringen i de boglige fag, men er også som selvstændige fag med til at udvikle børnene til hele mennesker.

På friskolen er der plads til fordybelse, fantasi og oplevelser i naturen, hvilket tydeligt animerer til kreativitet og lyst til at lære noget.

Et godt socialt miljø i klassen er en væsentlig forudsætning for at eleverne kan få et fagligt udbytte. Frederikshavn Friskole vægter fællesskabet og elevernes trivsel højt. I alle klasser er der ikke kun fokus på faglighed, men også den enkelte elevs trivsel.

Frederikshavn Friskole har gode fysiske faciliteter og skolen er fortsat i gang med at renovere forskellige lokaler. Den store hal bruges meget til idrætsundervisning, drama og til undervisningsforløb knyttet op på bevægelseslege. Der er stadig fokus på at den pædagogiske udvikling tager afsæt i skolens værdigrundlag og ikke i den store bygningsmasse. Til gengæld giver de mange kvadratmeter rige muligheder for at lave små gruppearbejdsborde og læsehule med hængekøje.

Ude-arealerne, som bliver brugt flittigt til frikvarterets frie leg, er hyggelige og overskuelige. Her leges på kryds og tværs i al slags vejr.

Skolens ude-arealer bruges sammen med skolens idrætshal til bevægelse i undervisningen, som er et af skolens kendetegn. Bevægelse og læring hænger sammen.

Sammenfatning

På baggrund af mine iagttagelser kan jeg konkludere:

- at undervisningen i dansk, matematik og engelsk på alle måder står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolens samlede undervisningstilbud herunder de praktisk-musiske fag også ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse
- at skolens undervisningssprog er dansk.
- at skolen lever op til deres underretningspligt og har en procedure for hvem der ansvarlig for at underretninger til kommune finder sted.

Henriette Mønsted

Tilsynsførende.